

**Ответы к олимпиадным заданиям по марийскому языку и литературе
для муниципального тура республиканской олимпиады школьников.
2017-2018 учебный год. 10 класс**

Максимальный балл – 94

1. *Термин – влакым марла серыза.*

Сложный мут - йыгырмут, повелительный наклонений - кўштымō тайык, интонаций - ойсем, обращений - савырныммут, согласный - сонйўк, слог - мутлончо, определительный придаточный ужаш – рашемдарыше кўдынъ ужаш, паузо - чарналтыш, побудительный предложений – таратыше ойлончо, препинаний знак – чарналтыш пале.

Чылаже 10 балл.

2. *Уто мутым ок лук, мут гыч мут лекте, тўрлō мут лекте, мут вўдла йога...*

**3 кўэмалтше савыртыш деч шуқырак гынат, эн шуко 3 балл
шындалтеш, каже чын примерлан 1 балл.**

3. *Шомак – влакын синоним радамыштым шуйыза, синоним дене ойлончым чоныза.*

Вик - тура

Виктараш - вўдаш

Викташ - вўчылаш

Витараш – когарташ, чонышко шукташ.

4 балл радамым шуйымылан, 4 балл ойлончым чонымылан.

4. *Чарналтыш пале – влакым чын шынден возен налза, молан тыгай палым шындыман, умылтарыза.*

Шочмо ялышкем иктаж кум километр миен шуде, кугорно гыч коранын, чодыра дек ошкылым. Шонго куэ – влак канде кавашке вуйыштым нўлтен шогат. Нунын парчашт шуэ, лышашышт шагал, южо укшышт кошкен, но тўнышт тугаяк ошо, яндар. Вожышт южо вере чаранын гынат, шонго куэ-влак але пенгыдын шогат. Воктенышт самырык пушенге-влак нўлталтыныт. Ладыра укшан, кудыр парчан куэ – влак моткоч тўр улыт, пуйто нуным ала-кў тўред коштын.

Чын возымылан 5 балл, умылтарымылан 5 балл.

5. *«Йылме» шомак дене кылдалтше калыкмутым серыза (3 калыкмут деч шагал лийшаш огыл).*

Йылме – калык чон.

Йылме күзö дечат пүсö.

Йылме курыкым савыра.

Йылме чыла кертеш.

Йылме лудымо, мут мучашдыме.

Чылаже 3 балл.

6. Благодарность – тауштымаш

Учёный – шанчызе

Музей – тоштер

Искусство – сымыктыш

Общественный - мер

Чылаже 5 балл.

7. *Шомак – влакым состав дене лончылыза.*

Ныжыл-г-ешт-аш, тод-ышт-алт-ме, ни-мучаш-дымы-н, книга-гуд-ысо, шала-ву(й)-я(а).

Чылаже 5 балл.

8. *Ойлончым возен налза, тичмаш синтаксический лончылымашым ыштыза (член шот дене лончылыза, ойлончылан характеристикым пуыза).*

Кастене але йӱдым пычкемыш окнашке ончаламат, чыла-чыла ушышко толеш, чылажат шинча ончылнем конча.

(Увертарыше, кычкыр. огыл, кыдежан., түрлӱ йӱн дене ышт.: 1-2 ойлон.. – сочинит. кыл, 2-3 ойлон. – союздымо кыл.

1. распр., ик сост., опр.-лич., тичмаш, нелем.огыл,

2. распр., кок сост., тичмаш, нелем.огыл,

3. распр., кок сост., тичмаш, нелем.огыл)

10 балл (5 чын лончылымылан, 5 балл чын характеристикым пуымылан)

9. *Савырыме оян ойлончо нерген тичмаш вашмутым пуыза. 1- 2 пример дене возымыдам пенгыдемдыза.*

Тичмаш вашмутлан 1 балл.

Примерым кондымылан 1 балл.

10. 10 балл – кажне тўшкаште «кумшо утым» чын палемдымылан 1 балл дене – тугеже чыла чын вашмутлан – 5 балл, рашемден кодымылан – 5 балл.

(а – хорей; б – романс; в – муро; г – новелла; д – драме.)

11. 3 балл – вашмутым чын пуымылан.

(М. Якимов, Г. Матюковский, И. Осмин.)

12. 5 балл – вашмутым чын пуымылан.

(Лирика – авторын але лирический геройын чон шижмашыжым почио произведений; гражданский, философский, пейзажный, йӧратымаш (интимный) лирика.)

13. 10 балл – вуймутым пуымылан 1 балл, темым чын палемдымылан – 2 балл, тўн шонымашым чын ончыктымылан – 2 балл, планым ыштымылан 5 балл.

14. 10 балл – почеламутлан тичмаш анализым ыштымылан.

Чылаже 94 балл